

Vergaderjaar 2018–2019

35 200 B

Jaarverslag en slotwet Gemeentefonds 2018

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 afzonderlijk bij wet vastgesteld en ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2018 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het gemeentefonds.

Het in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie toegelicht.

Wetsartikel 3 (verplichtingenbedrag als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Fvw)

Als gevolg van artikel 5, eerste lid van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) juncto artikel 6, vierde lid van de Invoeringswet Financiële-verhoudingswet (IFvw), hebben de gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering c.a. en de aanvullende uitkeringen is opgenomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

De Staatssecretaris van Financiën,
M. Snel

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Onderdeel uitgaven, verplichtingen en ontvangsten

Uitgaven

In onderstaande tabel wordt een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het uitgavenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2018 is het uitgavenbedrag van het gemeentefonds met € 299,3 mln. verlaagd. De in de tabel weergegeven mutaties worden onder de tabel nader verklaard.

Tabel 1: Totstandkoming uitgavenbedrag gemeentefonds (Bedragen x € 1.000):

Stand uitgavenbedrag vastgestelde begroting 2018	28.282.670
Stand uitgavenbedrag 1e suppletoire begroting 2018	29.159.942
Stand uitgavenbedrag 2e suppletoire begroting 2018	29.382.480
Voorgestelde mutaties bij slotwet 2018:	
1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet	– 1.109
2) Bed, bad en brood	12.000
3) Cybersecurity	– 549
4) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2018	– 33.248
5) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2018	– 2
6) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2018	– 276.133
7) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkering sociaal domein 2018	– 305
Totaal mutaties bij slotwet	– 299.346
Stand uitgavenbedrag slotwet 2018	29.083.134
<i>Waarvan uitgavenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet</i>	<i>1.602</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Kosten Waarderingskamer</i>	<i>0</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Budget A+O-fonds</i>	<i>0</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Bijdrage aan VNG</i>	<i>0</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Bijdrage gemeenten inzake KING</i>	<i>0</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Algemene uitkeringen c.a.</i>	<i>16.494.393</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkeringen</i>	<i>1.293.821</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Decentralisatie-uitkeringen</i>	<i>1.228.909</i>
<i>Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkering sociaal domein</i>	<i>10.064.409</i>

De wijziging van het uitgavenbedrag is het saldo van een aantal mutaties:

1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet

Het gerealiseerde bedrag komt door de slotwetmutatie € 1,1 mln. lager uit dan bij de stand 2^e suppletoire begroting 2018 werd geraamd. Het budget voor 2018 is niet volledig tot besteding gekomen. Een deel hiervan zal alsnog in 2019 tot besteding komen. Daarom zullen de uitgaven «Kosten Financiële verhoudingswet» bij Voorjaarsnota 2019 met een maximum-bedrag van € 1 miljoen opwaarts worden bijgesteld, conform de bestaande afspraken hierover met het Ministerie van Financiën.

2) Bed, bad en brood

Op 29 november 2018 hebben de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (J&V) en de VNG overeenstemming bereikt over de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) voor de jaren 2019 t/m 2021. Onderdeel van die afspraak was ook een tegemoetkoming van € 12 mln. voor gemeenten die in 2018 een Bed, bad en brood voorziening in stand hebben gehouden.

3) Cybersecurity

Bij najaarsnota is per abuis door J&V een te groot budget voor Cybersecurity overgeheveld naar het gemeentefonds. De niet voor 2018 benodigde middelen worden hiermee teruggeboekt naar J&V.

4) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2018

De uitbetalingen aan gemeenten in 2018 blijken lager te zijn dan bij de 2^e suppletoire begroting 2018 werd verwacht. Het gaat hierbij om een verschil van € 33,2 mln.

De reden voor het verschil ligt in het feit dat zolang de uitkeringsfactor¹ niet definitief is de omvang van betalingen aan de gemeenten kan afwijken ten opzichte van wat in de begroting vermeld staat. De oorzaak ligt bij het verschil tussen de raming van de verdeelmaatstaven voor de bepaling van de voorlopige uitkeringsfactor en de verdeelmaatstaven die bij de betalingen worden gebruikt. Indien bij de betalingen de definitieve verdeelmaatstaven niet beschikbaar zijn, worden de gegevens van het vorige jaar gebruikt. Op het moment dat de definitieve gegevens beschikbaar komen, kan het gat tussen begroting en uitbetaling gedicht worden door de uitkeringsfactor aan te passen. Het onderdeel wijziging betalingsverloop algemene uitkering zal bij 1^e suppletoire begroting 2019 dan ook met dit bedrag opwaarts worden bijgesteld. Deze mutatie bij 1^e suppletoire begroting 2019 heeft dus nog betrekking op het begrotingsjaar 2018.

5, 6 en 7) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen 2018

Het blijkt dat bij deze uitkeringen lagere uitbetalingen zijn gedaan dan bij de 2^e suppletoire begroting 2018 werd verwacht. Het gaat hierbij om een verschil van € 2.000 bij de integratie-uitkeringen, € 276.1 mln. bij de decentralisatie-uitkeringen en € 0,3 mln. bij de integratie-uitkering sociaal domein. In tabel 2 wordt een specificatie gegeven van deze bedragen. Deze onderdelen zullen bij 1^e suppletoire begroting 2019 opwaarts worden bijgesteld. Deze mutaties in de uitgaven bij 1^e suppletoire begroting 2019 hebben dus nog betrekking op het begrotingsjaar 2018.

Tabel 2: Specificatie Integratie- en decentralisatie-uitkeringen 2018 (Bedragen x € 1.000)

	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Verschil
Integratie-uitkeringen					
Wmo	1.293.821		1.293.821	1.293.821	0
Wijziging betalingsverloop 2017	2		2	0	- 2
SUBTOTAAL IU (excl. Sociaal domein)	1.293.823	0	1.293.823	1.293.821	- 2
IU Sociaal Domein					
IU Sociaal domein	10.064.409		10.064.409	10.064.409	0
Wijziging betalingsverloop 2017	305		305	0	- 305
Subtotaal IU Sociaal Domein	10.064.714	0	10.064.714	10.064.409	- 305
Decentralisatie-uitkeringen					
Aardgasvrije wijken	91.550		91.550	91.550	0
Asbeter	651		651	651	0

¹ De uitkeringsfactor is de verhouding tussen de voeding van het gemeentefonds en de totale landelijke uitkeringsbasis. De voeding van het gemeentefonds is de jaarlijkse omvang van het gemeentefonds zoals wordt vastgesteld via de normeringsystematiek. De uitkeringsbasis wordt berekend via vermenigvuldiging van het aantal eenheden van een set van verdeelmaatstaven met bijbehorende gewichten (bedragen per eenheid).

	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Vershil
Baankansen	17.000		17.000	17.000	0
Basisregistratie Grootchalige Topografie	422		422	422	0
Bed, bad en brood		12.000	12.000	0	- 12.000
Beeldende kunst en vormgeving	13.500		13.500	13.500	0
Beter benutten	2.785		2.785	2.785	0
Beveiligingskosten Voerendaal	74		74	73	- 1
Bevolkingsdaling	11.245		11.245	11.245	0
Bevorderen arbeidsparticipatie	172		172	171	- 1
Bodemsanering	71.203		71.203	71.201	- 2
Bonus beschut werk	3.847		3.847	3.847	0
BRP centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731		4.731	4.731	0
Burgers Alert Real Time	200		200	200	0
Buurtsportcoaches	58.680		58.680	58.680	0
City Deal Eenvoudig maatwerk	124		124	124	0
City Deal Klimaatadaptatie	45		45	45	0
Congres Vooruit met de wijk	40		40	40	0
Correctie Waterschapswegen	3.531		3.531	3.531	0
Cybersecurity	1.000	- 549	451	361	- 90
Dialoog Sinterklaasintoct	35		35	35	0
Digitale content ontwikkeling raadsleden	100		100	100	0
Economische zelfstandigheid	848		848	848	0
Erfgoed en ruimte	647		647	646	- 1
Erfgoedregistraties	600		600	600	0
European Medicine Agency	100		100	100	0
Evaluatie Waddenconvenant	11		11	11	0
Experiment centrale stemopneming	55		55	55	0
Experimenten sociale benadering dementie	1.000		1.000	1.000	0
Faciliteitenbesluit opvangcentra	2.804		2.804	2.804	0
Floriade Almere	2.500		2.500	2.500	0
Fort Oranje	75		75	75	0
Geweld hoort nergens thuis	1.010		1.010	1.010	0
Gezond in de stad	19.440		19.440	19.440	0
Groeiopgave Almere	7.444		7.444	7.444	0
Haalbaarheidsscan Uitgeest	25		25	25	0
Handhaving excessen huurwoningmarkt	6.200		6.200	6.200	0
Herstructurering Wsw Oost-Groningen	2.200		2.200	2.200	0
HHT	286		286	285	- 1
Hoofdstembureaus Referendum WIV	23	- 23	0	0	0
Implementatie traject 5 sociaal domein	310		310	310	0
Incidentele meerkosten referendum WIV	327	- 327	0	0	0
Informatieplicht energiebesparende maatregelen	3.000		3.000	3.000	0
Innovatiepartnerschap Amsterdam	310		310	310	0
Innovatieve aanpak Energiebesparing	7.250		7.250	2.380	- 4.870
Interreg V	291		291	291	0
Jeugd	21.700		21.700	21.700	0
Kansen voor alle kinderen	85.000		85.000	85.000	0
Koplopergemeenten Clientondersteuning	2.748		2.748	2.748	0
Leefbaarheid op het platteland	25		25	25	0
Leeuwarden Europese Culturele Hoofdstad 2018	2.066		2.066	2.066	0
LHBTI beleid	911		911	911	0
Maatschappelijke begeleiding	1.527		1.527	1.526	- 1
Maatschappelijke opvang	385.057		385.057	385.057	0
Matches op werk	3.083		3.083	3.083	0
Meer Maas Meer Venlo	1.100		1.100	1.100	0
Milieuzones grote steden	1.000		1.000	1.000	0
Monitor Pilot Den Helder	105		105	105	0
Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	8.953		8.953	8.953	0
Omgevingsspoor Ternaard	215		215	215	0
Ondersteuning beschermd wonen en maatschappelijke opvang	1.225		1.225	1.225	0
Ondersteuning Raadsman Loppersum	489		489	489	0
Onderzoek centrumfunctie Gorinchem	22		22	22	0
Onderzoek seksueel misbruik kinderen	350		350	350	0
Opvang Sint Maarten	142		142	142	0
Pilot opvang en begeleiding asielzoekers	526		526	525	- 1
Pilot verbinding participatie zorg	400		400	400	0
Pilot Weerbaar opvoeden	112		112	112	0
Programmabureau Sociaal domein	500		500	500	0
Referendum WIV	7.971	350	8.321	8.321	0
Regionale knelpunten	63.900		63.900	63.900	0
Roode Vaart Moerdijk	7.958		7.958	7.958	0

	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Verschil
Scholenprogramma Groningen	3.000		3.000	3.000	0
Spoorstaafconditioneringssystemen	137		137	137	0
Tijdelijke oplossing anonieme hulplijn	657		657	657	0
Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	36.000		36.000	0	- 36.000
Twinning arbeidsbemiddeling	23		23	23	0
Veilige steden	305		305	305	0
Veiligheidshuizen	7.700		7.700	7.699	- 1
Verduurzaming basisscholen	3.500		3.500	0	- 3.500
Vergoeding raadsleden	10.000		10.000	9.364	- 636
Versnelling lokale aanpak tegen eenzaamheid	3.500		3.500	0	- 3.500
Versterking lokale aanpak jihadisme	5.256		5.256	5.256	0
Versterking lokale werkgelegenheid Groningen	1.900		1.900	1.900	0
Voorbereiding batch 1588	20		20	20	0
Voorkomen van schulden en bestrijding van armoede	35.000		35.000	35.000	0
Voorschoolse voorziening peuters	30.000		30.000	30.000	0
Voorziening knelpunten sociaal domein	200.000		200.000	0	- 200.000
Vrouwenopvang	132.830		132.830	132.830	0
VTH-taken	46.700		46.700	46.700	0
Waddenveren	1.500		1.500	1.500	0
Weerbaar bestuur	2.760		2.760	2.760	0
WLP MEDAL	41		41	41	0
Zero emissie stadslogistiek	3.068		3.068	3.068	0
Wijziging betalingsverloop 2017	34.918		34.918	19.387	- 15.531
TOTAAL DU	1.493.591	11.451	1.505.042	1.228.909	- 276.133
TOTAAL IU en DU	12.852.128	11.451	12.863.579	12.587.139	- 276.440

Verplichtingen

In de volgende tabel wordt ter toelichting een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het verplichtingenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2018 is het verplichtingenbedrag met € 10,1 mln. verhoogd.

Tabel 3: Totstandkoming verplichtingenbedrag gemeentefonds (Bedragen x € 1.000):

Stand verplichtingenbedrag vastgestelde begroting 2018	28.282.670
Stand verplichtingenbedrag 1e suppletoire begroting 2018	29.138.562
Stand verplichtingenbedrag 2e suppletoire begroting 2018	29.361.100

Voorgestelde mutaties bij slotwet 2018:

1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet	- 1.386
2) Bed, bad en brood	12.000
3) Cybersecurity	- 549

Totaal mutaties bij slotwet	10.065
------------------------------------	---------------

Stand verplichtingenbedrag slotwet 2018	29.371.165
--	-------------------

Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet	1.325
Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Waarderingskamer	0
Waarvan verplichtingenbedrag Budget A+O-fonds	0
Waarvan verplichtingenbedrag Bijdrage aan VNG	0
Waarvan verplichtingenbedrag Bijdrage gemeenten inzake KING	0
Waarvan verplichtingenbedrag Algemene uitkeringen c.a.	16.541.486
Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkeringen	1.293.821
Waarvan verplichtingenbedrag Decentralisatie-uitkeringen	1.470.124
Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkering sociaal domein	10.064.409

De wijziging van het verplichtingenbedrag is het saldo van een aantal mutaties. Voor de verklaringen van de in de tabel weergegeven mutaties wordt verwezen naar de verklaringen bij de overeenkomende mutaties van de «uitgaven».

Ontvangsten

Sinds de invoering van de Financiële-verhoudingswet zijn de uitgaven en de inkomsten op grond van artikel 4 van die wet over ieder uitkeringsjaar aan elkaar gelijk. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2018 worden de ontvangsten met € 299,3 mln. verlaagd.